

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA SEN
BỘ MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

**Chủ đề 2: Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa
Việt Nam. Thực trạng tiêu cực và giải pháp.**
(Tiểu luận kết thúc môn: Triết học Mác - Lênin)

Sinh viên thực hiện: BÙI MINH THƯ

MSSV: 22115202

Lớp: Triết học Mác-Lênin_4137_2132

Học kỳ: 1 Năm học: 2020 - 2021

Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 1 năm 2022

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
Chương 1: LÝ LUẬN CHUNG VỀ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA	2
1.1. Khái niệm	2
1.2. Những đặc trưng cơ bản của nhà nước pháp quyền xhcn việt nam	3
Chương 2: THỰC TRẠNG VÀ NGUYÊN NHÂN CỦA QUAN LIÊU, THAM NHƯNG.....	3
2.1. Thực trạng quan liêu, tham nhũng.....	3
<i>2.1.1. Theo đánh giá trong nước: .....</i>	<i>3</i>
<i>2.1.2. Theo đánh giá của quốc tế .....</i>	<i>5</i>
2.2. Nguyên nhân của quan liêu, tham nhũng	6
<i>2.2.1. Về nguyên nhân chủ quan .....</i>	<i>6</i>
<i>2.2.2. Nguyên nhân khách quan:.....</i>	<i>7</i>
Chương 3: GIẢI PHÁP ĐẦU TRANH PHÒNG CHỐNG QUAN LIÊU THAM NHƯNG.....	8
3.1. Phòng ngừa, chống tham nhũng	8
3.2. Vai trò và trách nhiệm của bản thân trong công cuộc phòng chống tham nhũng.....	9
KẾT LUẬN.....	10
TÀI LIỆU KHAM KHẢO.....	11

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ở nước ta để bảo đảm phát huy sức mạnh toàn dân tộc, tiếp tục đổi mới, đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, vì mục tiêu dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh thì một trong những vấn đề chiến lược là xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân dưới sự lãnh đạo của Đảng. Xuất phát từ những ý nghĩa và mục đích như trên. để nghiên cứu phần nào và muốn hiểu rõ hơn về Nhà nước pháp quyền ở Việt Nam em lựa chọn đề tài “Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Thực trạng tiêu cực và giải pháp” làm tiểu luận kết thúc môn học của mình.

Trong bài viết này em sẽ đề cập chủ yếu những vấn đề lý luận chung về thực trạng hoàn thiện nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam, từ những bất cập đưa ra một số giải pháp nhằm góp phần hoàn thiện hơn. Do kiến thức lý luận và thực tiễn của em còn nhiều hạn chế do vậy trong quá trình làm bài không tránh khỏi những thiếu sót, rất mong cô giáo góp ý để bài tiểu luận của em được hoàn thiện hơn. Em xin trân thành cảm ơn!

PHẦN NỘI DUNG

Chương 1:

LÝ LUẬN CHUNG VỀ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

1.1. Khái niệm

Trên cơ sở nghiên cứu lịch sử tư tưởng về nhà nước pháp quyền và thực tiễn tổ chức nhà nước pháp quyền tư sản ở các nước phương Tây, có thể nhận định như sau: “ Nhà nước pháp quyền là một hình thức tổ chức nhà nước đặc biệt mà ở đó có sự ngự trị cao nhất của pháp luật, với nội dung thực hiện quyền lực của nhân dân”. Nhà nước pháp quyền là một hiện tượng chính trị - pháp lý phức tạp được hiểu và nhìn nhận ở nhiều góc độ khác nhau, song chúng ta có thể hiểu nhà nước pháp quyền theo cách đơn giản, đó là một nhà nước quản lý kinh tế - xã hội bằng pháp luật và nhà nước hoạt động theo pháp luật. Nhà nước pháp quyền là nhà nước phục tùng pháp luật mà chủ thể phục tùng pháp luật trước hết là cơ quan nhà nước và công chức nhà nước.

Hình 1. Nguồn Internet.

1.2. Những đặc trưng cơ bản của nhà nước pháp quyền xhcn việt nam

- Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam là Nhà nước của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, thể hiện quyền làm chủ của nhân dân
- Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam tổ chức và hoạt động trên cơ sở Hiến pháp, tôn trọng và bảo vệ Hiến pháp
- Nhà nước pháp quyền Việt Nam quản lý xã hội bằng pháp luật, bảo đảm vị trí tối thượng của pháp luật trong đời sống xã hội
- Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam tôn trọng và bảo vệ quyền con người, các quyền và tự do của công dân, giữ vững mối liên hệ giữa Nhà nước và công dân, giữa Nhà nước và xã hội
- Trong nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam, quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công và phối hợp giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền: lập pháp, hành pháp và tư pháp, có sự kiểm tra, giám sát chặt chẽ việc thực hiện quyền lực nhà nước.
- Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam là Nhà nước do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo

Chương 2:

THỰC TRẠNG VÀ NGUYÊN NHÂN CỦA QUAN LIÊU, THAM NHŨNG

2.1. Thực trạng quan liêu, tham nhũng

2.1.1. Theo đánh giá trong nước:

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực như trên, việc thực tiễn tổ chức và hoạt động của nhà nước ta cũng đang bộc lộ nhiều yếu kém:

- Bộ máy nhà nước ta chưa thật trong sạch, vững mạnh; tình trạng tham nhũng, lãng phí, quan liêu còn nghiêm trọng, chưa được ngăn chặn; hiệu lực quản lý, điều hành chưa cao;

kỷ cương xã hội còn bị buông lỏng, làm giảm sút lòng tin của nhân dân đối với Đảng, nhà nước ta.

- Sự lãnh đạo của Đảng đối với nhà nước vẫn còn tình trạng buông lỏng và bao biện, chống chéo nên chưa phát huy tốt vai trò lãnh đạo của Đảng và hiệu lực điều hành của bộ máy nhà nước.

Trong cuộc điều tra năm 2005, Ban Nội chính Trung ương công bố danh sách liệt kê 10 cơ quan tham nhũng phổ biến nhất Việt Nam. Trong đó ba cơ quan dẫn đầu là:

1. Địa chính nhà đất,
2. Hải quan/quản lý xuất nhập khẩu
3. Cảnh sát giao thông.

Các ý kiến phát biểu tại phiên thảo luận về tham nhũng trong Hội nghị nhóm tư vấn các nhà tài trợ giữa kỳ (CG) ngày 9/6/2006 đều nhận định: "*Tham nhũng ở Việt Nam đến mức báo động*".

Theo báo *Vietnam Investment Review* thì tham nhũng tại Việt Nam đã gây "*thiệt hại cho nguồn ngân sách chính phủ... ước lượng 30% đầu tư hạ tầng*".

Tại Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá XI, Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng phát biểu "*công tác phòng, chống tham nhũng chưa đạt được yêu cầu ‘ngăn chặn, từng bước đẩy lùi tham nhũng’*. *Tình trạng tham nhũng, lãng phí nghiêm trọng với những biểu hiện ngày càng tinh vi, phức tạp hơn, gây bức xúc trong xã hội và là thách thức lớn đối với vai trò lãnh đạo của Đảng và sự quản lý của Nhà nước.*"

Về mặt chính quyền thì Tổng bí thư Lê Khả Phiêu đã phát biểu: "*Tham nhũng ở nước ta là do cả cơ chế lẫn con người*".

Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng nói: "*Hiện tượng hư hỏng, tham nhũng, tiêu cực đúng là lắm lúc nghĩ hết sức sốt ruột, nhìn vào đâu cũng thấy, sờ vào đâu cũng có...*"

2.1.2. Theo đánh giá của quốc tế

Theo số liệu do Tổ chức Minh bạch thế giới (TI) công bố, Chỉ số cảm nhận tham nhũng (CPI) của Việt Nam trong những hạng 117/180 toàn cầu. Trong năm 2018, Đảng và Nhà nước đã có nhiều nỗ lực đẩy mạnh năm gần đây đã tăng lên, thể hiện một chỉ báo tích cực đối với các nỗ lực của Đảng và Nhà nước ta trong công tác phòng, chống tham nhũng (PCTN). Cụ thể, năm 2018, Việt Nam đạt 33/100 điểm, xếp công tác PCTN, điển hình là việc nhanh chóng, kiên quyết xử lý các vụ án tham nhũng lớn và hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về PCTN. Tháng 11/2018, Quốc hội đã thông qua Luật Phòng, chống tham nhũng (sửa đổi) gồm 10 chương với 96 điều. Chính phủ đã chỉ đạo tăng cường kiểm tra và tổ chức thực hiện nghiêm các biện pháp PCTN như: đề cao tính liêm chính trong khu vực công, thực hiện hiệu quả công tác kê khai và công khai tài sản, thu nhập của cán bộ, công chức... Vì vậy, chỉ số CPI của Việt Nam năm 2019 đạt 37/100 điểm, tăng 4 điểm so với năm 2018, đứng thứ 96/180 quốc gia, vùng lãnh thổ trong bảng xếp hạng toàn cầu, tăng 21 bậc so với năm 2018. Đây là mức điểm cao nhất mà Tổ chức Minh bạch thế giới đánh giá đối với Việt Nam và là năm có mức tăng điểm cao nhất từ trước đến nay; cũng là sự khẳng định những kết quả tích cực trong công tác PCTN ở Việt Nam.

Hình 2. Nguồn Internet.

2.2. Nguyên nhân của quan liêu, tham nhũng

2.2.1. Về nguyên nhân chủ quan

Thứ nhất, nguyên nhân và động cơ chủ yếu của tham nhũng là lòng tham của con người. Mọi hành vi tham nhũng dù dưới hình thức nào chăng nữa đều có thể quy về “lợi ích cá nhân”.

Thứ hai là do lối sống “ăn bám”, ỷ lại, lười lao động thích hưởng thụ của một bộ phận, tầng lớp trong xã hội, đặc biệt là giới trẻ ngày nay. Chính lối sống này kết hợp với bản chất ích kỷ, đam mê lợi ích vật chất của các bậc phụ huynh, cán bộ, công chức,... là chất xúc tác để thúc đẩy con người ta lao vào các “*phi vụ*” phạm pháp.

Thứ ba là do cuộc sống, áp lực công việc, do môi trường xung quanh; do giáo dục, do cơ chế và do chính bản thân mà đạo đức con người ngày càng bị suy thoái, tha hóa. Điều này làm cho tệ tham nhũng càng có điều kiện thuận lợi để phát sinh và lan rộng trong toàn xã hội. Ở nguyên nhân này, môi trường làm việc là điều kiện khách quan ảnh hưởng đến sự suy thoái đạo đức. Hiện tượng đút lót, quà cáp để vụ lợi trong các cơ quan công quyền không phải là điều quá xa lạ và diễn ra ở hầu hết mọi nơi.

Thứ năm và cũng là nguyên nhân quan trọng, dễ dẫn đến tham nhũng nhất đó chính là sự sơ hở, bất cập, thiếu công khai, thiếu minh bạch, cơ chế “xin - cho” còn tồn tại. Đây là nguyên nhân thường xuyên được đề cập và lặp đi lặp lại nhiều lần trong các phiên họp của Quốc hội. Nguyên nhân này thể hiện ở chỗ: cơ chế kiểm tra, kiểm soát việc sử dụng, quản lý,... Các thủ tục, quy định của Nhà nước chưa được công khai, rõ ràng nên nhân dân có suy nghĩ “tiếp cận, giải quyết” mới xong, tạo điều kiện cho cán bộ tham nhũng; thiếu công khai, minh bạch trong công tác.

Bên cạnh một số nguyên nhân chủ quan cơ bản nêu trên còn có những nguyên nhân khách quan rất quan trọng, ảnh hưởng rất lớn đến tình trạng tham nhũng ở nước ta.

2.2.2. Nguyên nhân khách quan:

Thứ nhất là việc xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa chưa triệt để, không theo kịp được trình độ phát triển của hoạt động thực tiễn.

Thứ hai là do hệ thống pháp luật, chính sách ở nước ta thiếu đồng bộ, chưa thỏa đáng và nhất quán; trong xử lý, chế tài chưa nghiêm minh, pháp luật còn nhiều kẽ hở, cơ chế quản lý còn nhiều yếu kém.

Thứ tư là do sự quản lý, thanh tra, kiểm tra lỏng lẻo, yếu kém của Nhà nước; xử lý qua loa, chỉ mang tính “hình thức” như cảnh cáo, phê bình hoặc chủ trương “đại sự hóa tiểu sự, tiểu sự hóa vô sự” vì người vi phạm thường là cán bộ có quyền lực và địa vị, nên chưa mang tính răn đe.

Thứ năm là do việc thực hiện chính sách phòng, chống tham nhũng của nước ta chưa hiệu quả, đồng bộ, chưa đáp ứng được thực trạng tham nhũng hiện nay, thiếu một chương trình phòng, chống lâu dài, tổng thể mà chỉ chủ yếu tập trung vào việc giải quyết những vụ “tham nhũng vặt”, nhỏ lẻ. Mặt khác, các chính sách của nước ta chưa khuyến khích toàn dân và cả hệ thống chính trị cùng phòng, chống tham nhũng.

Qua những phân tích trên đây chúng ta thấy rằng nguyên nhân của tham nhũng là sự tổng hợp, hội tụ nhiều nguyên nhân, điều kiện cả chủ quan lẫn khách quan, cả con người lẫn cơ chế của Nhà nước ta. Tham nhũng là một trong những nguy cơ làm cản trở công cuộc đổi mới, gây thiệt hại lớn về tài sản Nhà nước và của nhân dân

Chương 3:

GIẢI PHÁP ĐẤU TRANH PHÒNG CHỐNG QUAN LIÊU THAM NHŨNG

3.1. Phòng ngừa, chống tham nhũng

Hệ thống phòng chống tham nhũng ở Việt Nam khá đồng bộ và phức tạp. Ông Vũ Tiến Chiến, Chánh Văn phòng Ban chỉ đạo Phòng chống tham nhũng Trung ương nói: *"tình hình tham nhũng vẫn diễn biến phức tạp, hiệu quả của công tác phòng, chống vẫn chưa đạt được kết quả mong đợi."*

Dân ta quan niệm: “phòng bệnh hơn chữa bệnh”, “phòng cháy hơn chữa cháy”. Vì vậy, trước hết đấu tranh chống tham nhũng phải bắt đầu từ phòng ngừa tham nhũng. Tác dụng của phòng ngừa tham nhũng có ý nghĩa sau:

Một là, các biện pháp phòng ngừa được thực hiện một cách thường xuyên sẽ có tác dụng rộng khắp, có tính lan tỏa đến từng đối tượng, ngăn ngừa mầm mống hành vi tham nhũng.

Hai là, phòng ngừa tham nhũng sẽ làm giảm thiểu thiệt hại về kinh tế và chính trị hơn là để tham nhũng xảy ra.

Ba là, bên cạnh việc xây dựng, hoàn thiện cơ chế, bộ máy nhà nước pháp quyền cũng đồng thời phải hoàn thiện các biện pháp phòng, chống tham nhũng.

Để phòng, chống tham nhũng có hiệu quả theo chúng tôi định hướng cơ bản, chung nhất hiện nay chúng ta cần tập trung vào các vấn đề lớn.

Một là, tuyên truyền phổ biến, quán triệt chủ trương, chính sách, pháp luật về phòng, chống tham nhũng, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, tích cực, thống nhất có hiệu quả từ nhận thức đến hành động của cán bộ, công chức, viên chức, cộng đồng doanh nghiệp trong việc phòng, chống tham nhũng.

Hai là, tiếp tục hoàn thiện thể chế về quản lý kinh tế - xã hội để phòng, chống tham nhũng.

Ba là, tiếp tục thực hiện nghiêm cơ chế, chính sách về công tác tổ chức, cán bộ để phòng, chống tham nhũng.

Bốn là, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát để nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng.

Năm là, tăng cường vai trò giám sát trong công tác phòng, chống tham nhũng.

Sáu là, cải cách hành chính, công khai, minh bạch trong hoạt động của các cơ quan, tổ chức, đơn vị được chú trọng và đạt những kết quả tích cực.

Việc phòng chống tham nhũng cũng cần có sự hợp tác và hỗ trợ kinh nghiệm từ các nước trên thế giới. Đồng thời, cần đẩy mạnh tuyên truyền trong nhân dân về ý thức phòng, chống tham nhũng, yêu cầu cả hệ thống chính trị và quần chúng nhân dân cùng chung tay trong công cuộc phòng, chống tham nhũng, mạnh dạn tố cáo, đóng góp ý kiến, thay đổi tâm lý không tốt đã ăn sâu vào không ít tầng lớp trong xã hội.

3.2. Vai trò và trách nhiệm của bản thân trong công cuộc phòng chống tham nhũng

Với tư cách là một sinh viên cũng như là một sinh viên còn đang ngồi trên ghế nhà trường, em có thể tham gia tích cực vào công tác này.

Sự tham gia của em có thể được thể hiện trước hết ở thái độ nghiêm túc trong học tập, tự phấn đấu bằng chính năng lực của bản thân. Bên cạnh đó, em sẽ có thái độ thẳng thắn và đấu tranh kiên quyết với mọi biểu hiện tiêu cực diễn ra trong nhà trường. Báo cáo với cơ quan phòng chống tham nhũng khi phát hiện những trường hợp tham nhũng bất hợp pháp

Quyết tâm đấu tranh với tệ nạn tham nhũng bằng cách bắt đầu từ việc nâng cao công tác tuyên truyền đối với mọi người xung quanh như kêu gọi mọi người sống thanh bạch, trung trực, không thực hiện cũng như tiếp tay cho các hành vi hối lộ.

KẾT LUẬN

Theo quan điểm của em, mặc dù tình trạng tham nhũng ở nước ta vẫn diễn ra kéo dài nhưng trong thời gian gần đây, Đảng và nhà nước đã và đang cố gắng khắc phục tình trạng này và đạt được nhiều thành tựu đáng chú ý. Với đề tài: “Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Thực trạng tiêu cực và giải pháp” em muốn nhấn mạnh thêm rằng xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam của dân, do dân và vì dân chính là tạo điều kiện cho nhân dân có cơ hội sống trong xã hội công bằng, không có sự bất công. Vì vậy, là một công dân Việt Nam, chúng ta cần phải cố gắng đẩy lùi tình trạng tham nhũng, quan liêu tiêu cực ở nước ta để góp phần xây dựng đất nước văn minh, giàu đẹp.

TÀI LIỆU KHAM KHẢO

1. Luật Phòng, chống tham nhũng, số 55/2005/QH11 của Nước Cộng hòa Xã hội Chủ Nghĩa Việt Nam thông qua ngày 29 tháng 11 năm 2005
2. GS, TS. TÔ LÂM (2021), *Một số vấn đề về xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam*, truy suất từ www.tapchiconsan.org.vn
3. [^] [“Tổng bí thư: "Hết sức sốt ruột" trước tham nhũng, hư hỏng”](#). VnEconomy, báo điện tử thuộc nhóm Thời báo Kinh tế Việt Nam. Truy cập 19 tháng 1 năm 2022.
  - a) https://thanhtratinh.camau.gov.vn/wps/portal/ttpbgdpl!/ut/p/z1/04_iUIDg4tKPAFJABpSA0fpReYllmemJJZn5eYk5-hH6kVFm8aYB3p7uTs4GfgZ-RmYGga5ujv5-fkEeph6G-l76UfgVFGQHKgIAGlAj0w!!/
  - b) <http://www.xaydungdang.org.vn/uploads/thuhuyen/3-chuyendenhanuocphapquyen>
  - c) <http://yenbai.noichinh.vn/chi-tiet/thuc-chat-nguyen-nhan-cua-tham-nhung-va-nhung-van-de-dat-ra-o-viet-nam-20>